

Muamele vergisi hakkında 1/916 numaralı kanun lâiyhası ve Muvakkat encümenle Bütçe encümeni mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı 6/683

22-III-1934

B. M. M. Yüksek Reisliğine

1860 sayılı muamele vergisi kanunu hükümlerini tadilen Maliye Vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 2-III-934 te Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte yüksek huzurlarına sunulmuştur efendim.

Başvekil

İsmet

Muamele vergisi kanun lâiyhasının esbabı mucibesii

Dört beş sene evvelki vaziyet ve şartlara göre tedvin olunan muamele vergisi kanununun bazı hükümlerinin tadili ve o zaman için kabulü münasip görülen ve maksadını hâsıl etmekle artık devamında zaruret bulunmayan bazı muafiyetlerin refi icap eylemiş olmakla bu mevzu üzerinde yeni bir lâiyha hazırlanmıştır.

Lâiyhada başlıca değişik cihetler:

1 - Cari hükme göre sınaî müesseselerden yalnız kuvvei muharrike kullananlar vergi mükellefiyetine dahil olduğu halde tadilde kuvvei muharrike istimal olunmayan sınaî müesseseler de vergi mevzuuna alınmıştır. Esasen muharrik kuvvet istimal etmeyen sınaî müesseselerin, diğerleri aleyhine bir vaziyet ihdas etmekte oldukları şikâyet sebeplerinden biri oluyordu.

1932 sınaî tahririne göre memleketimizde teşvikî sanayi kanunundan istifade eden müesseseler adedi 1473 olup bunlardan 1295 i kuvvei muharrike istimal eder ve mütebakısı de diğer şekillerde işler. Bunların istihsal kıymeti senevi 137,000,000 lirayı mütecevazdır. Bundan şeker sanayiine ait olanların istihsalâtı tenzil edilirse takriben 130,000,000 lira istihsal kıymetinde olduğu anlaşılır. Bu miktardan 16.000,000 - 17 000 000 luğu kuvvei muharrike istimal etmeyen müesseselere aittir. Teşvikî sanayi kanunundan müstefit olmayan müessesatın da kuvvei muharrike istimal edip etmediğine göre tefriki mümkündür. Bunların istihsal kıymeti de 15,000,000 lirayı mütecevazdır. Kanunda kabul edilmiş olan muafiyet hadlerinden maada bilûmum müesseselerin vergiye tâbi olmaları bu itibarla da bir adalet lâzimesi addolunmalıdır.

2 - Kanunda evvelki ihtiyaçlara göre derpiş edilmiş olan ve her sınaî müessesenin 10 000 liraya kadar olan cirosunu muaf tutan hüküm, netice itibarile haksız ve nisbetsiz bir mükellefiyet farkı ihdas ettiği anlaşıldığı, meselâ senelik muamelesi 20 000 liradan ibaret olan müessesenin tatbikatta ve hakikatte vergi nisbeti % 5 olduğu halde cirosu 200 000 liraya balığ bir müessesenin vergi nisbeti % 9 u geçtiği cihetle, bu muafiyet haddinin kaldırılması muvafık görülmüş ve buna mukabil, muharrik kuvvet istimal etsin etmesin ufak hırfet müesseseleri için muafiyet kabul olunmuştur.

3 - Verginin tatbikatında, istisna hükümleri arasına giren maddeler üzerinde sanayi idaresile müştereken yapılan tetkik neticesinde, iplik, tuğla, kiremit fabrikaları imalâtı ve gümrük tarife kanunu veya diğer kanunlarla gümrük resminden muaf olarak ithal olunan maddelerle, bunların dahilde imal ve istihsal edilen muadil ve mümasilleri hakkında şimdiye kadar tatbik olunan muamele vergisi muafiyetin kaldırılması mümkün ve lâzım olduğu kanaati hâsıl olmakla istisna maddesi bu esas dahilinde tanzim ve demir sanayiine ait imal ve tamir müesseselerinin vaziyeti de tahdit edilmiştir.

4 - Mevcut kanunun 5 inci maddesinde, sınaî müesseselerce yapılan mamul eşya içindeki mevaddı iptidaiyenin tayini ve bu miktardan tenzilât yapılması suretile matrahın tesbiti derpiş edilmişti. Her sene Maliye ve iktisat vekâletleri marifetile müştereken tanzim ve İcra Vekilleri Heyetince tasdikı lâzımgelen ve mevaddı iptidaiye tenzilât miktarını gösteren cetvel üzerinde sanayi idaresile müştereken yapılan tetkikte, bugünkü vaziyetleri itibarile satış kıymetlerinin tenzilâta tâbi tutulmasında zaruret olmayan bazı maddelerin tefriki ile, diğerlerinde bir kere mamul eşyadaki iptidai maddelerin tayini, sonra da bundan tenzilât icrası suretile matrahın iki hesap amelîyesile tayini yerine, yapılmakta olan tenzilât hadlerinin baliği bulunarak ve yapılacak muamele daha basitleştirilerek yeni bir cetvel tertip olunmuştur.

5 - Kanun, satış kıymetini matrah ittihaz ettiğinden tamirhane, boyahane gibi müesseselerin muamele vergisinde matrahın tayininde ihtilâf çıkmakta ve mükellefin zarar etmesi ihtimali melhuz bulunmakta olduğundan muayyen hususlarda ücretin vergiye matrah olması şekli derpiş ve kabul edilmiştir.

6 - İthalât eşyasında, yahut mamul maddelerde kıymetin tayininde zuhur edebilecek ihtilâflar, mevcut hükümlere göre bir çok merasim takip etmekte ve halli uzun zamana tevakkuf etmekte idi. Bu gibi ihtilâfların, daha salâhiyetli heyetler marifetile ve daha az müddet zarfında halli çaresi aranmış ve lâyhaya bunu temin edecek surette hükümler konulmuştur.

7 -Banka ve bankerlerin yaptıkları muamelât dolayısıyla muhtelif namlarla aldıkları mebalîğ meyanında, nisbetinin tayini müşkil olan aciyonun binde bir olarak kabul ve hesaba esas ittihazı münasip görülmüş, ve bankalardan bir kısmının hariçle yaptıkları muameleler dolayısıyla aldıkları mebalîğin de vergi mevzuu dahilinde olduğuna işaret edilmiş olmak üzere madde kanunîyedeki fıkra « ..... bilûmum muameleler ..... » şeklinde tavih olunmuştur.

8 - Ve nihayet lâyhaya, verginin tahakkuk ve tahsilinde gerek fertler ve gerek Hazine hukukunu sıyanet edebilecek surette muhtelif vaziyetlere uygun gelecek sarîh hükümler konulmuştur.

Tadilât kanununun bir çok yerlerine sirayet ettiği cihetle bir kül halinde yeni bir kanun mevzuu addolunarak lâyiha ona göre tanzim olunmuştur.

Muvakkat encümen mazbatası

T. B. M. M.

Muamele vergisi kanunu

lâyihası muvakkat encümeni

Karar No. 2

Esas No. 1/916

24 - IV - 1934

Yüksek Reisliğe

Muamele vergisi hakkında Maliye vekâletince yeniden hazırlanıp İcra Vekilleri Heyetinin 22 - III - 1934 tarihli içtimamında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasile esbabı mu-

cibe mazbatasının gönderildiğine dair Başvekâletin 22 - III - 1934 tarih ve 6/683 numaralı tezkeresile merbutları Adliye, İktisat ve Maliye encümenlerinden müntehap Muhtelit encümenimi-

ze havale edilmekle kısmen Maliye Vekili Fuat, İktisat Vekili Celâl Beyefendilerin ve kısmen Varidat umum müdürü Rüştü, Sanayi umum müdürü Recai ve Gümrük ve inhisarlar vekâleti muamele müdürü Mustafa Nuri Beylerin huzurile mütalca ve tetkik olundu.

Hükûmet tarafından teklif edilen lâyihamın esbabı mucibe mazbatasında, (Yani lâyihamın beş sene evvelki vaziyet ve şartlara göre tedvin olunan kanunun yeni icaplara uygun bir hale getirilmesi ve devamında zaruret bulunmayan muafiyetlerin kaldırılması, verginin yalnız kuvvei muharrike istimal eden sanayie hasrolunmayarak diğer sanayie de teşmili ve verginin tahakkuk ve tahsilinde mükelleflere Hazine hukukunu sıyanet edecek hükümler konması ve küçük hırfet müesseselerinin himayesi maksadile hazırlandığı) izah edilmiştir.

Beş senelik tatbikattan alman tecrübelerle göre noksanları ikmal ve şikâyet sebeplerini her taraf etmek snai müesseselerin kanuna dayanan haksız rekabetlerle bir birini harabiye sevkemesine mâni olmak için yeni bir kanun vazına lüzum ve ihtiyaç bulunduğu kani olan encümenimiz lâyihayı esas itibarile kabul ederek maddelerin müzakeresine geçmiş ve aşağıda izah edilen sebeplere binaen bazı tadil ve ilâveler yapmıştır.

Birinci madde kelime tashihleri ile aynen kabul olunmuştur. Muamele vergisinden istisna edilecek müessese ve mamulâtı gösteren ikinci maddede meri kanunla vergiden muafiyeti kabul edilmiş olan iplik, tuğla, kiremit fabrikaları imalâtı, bütün matbaaların mamulâtı, gümrük tarife kanunu ve diğer kanunlarla gümrük resminden muaf olarak ithal olunan maddelerle, bunların dahilde imal ve istihsal olunan muadili ve mümasilleri, demir sanayiine mensup imal ve tamir müesseseleri hakkındaki muafiyetlerin kısmen kaldırıldığı ve kısmen tahdit edildiği görülmüştür.

Encümenimiz tuğla ve kiremit fabrikalarının kâfi derecede himaye gördüğü ve adı tuğla harmanlarına rekabet yaptığı ve muafiyetin devamı için hiç bir sebep olmadığı hakkında Hükûmetin verdiği izahatı kâfi görmüş ve muafiyet listesine ithal etmemiştir.

Meri kanunla mutlak surette muaf olan demir sanayiinin iptidai maddelere ufak bir şekil vermekten ibaret bulunduğu hakikaten sanat sayıla-

bilecek bir şey olmadığı ve mükellefiyetin müsavat kaidesini ihlâl ettiği ve esasen tarife kanunlarıyla bu sanayiın kâfi derecede himaye gördüğü ve maddei iptidaiye payı olarak satış kıymetlerinde tenzilât icrasına Maliye ve İktisat vekâletlerinin salâhiyetli olmasına göre de demir sanayiinden himayeye mühtaç olanlar için ayrıracak iptidai maddeler payını ayırırken lüzumlu himayelerin esirgenmeyeceği Hükûmetçe izah edilmiş ve encümenimiz buna binaen demir sanayiinin mutlak surette vergiden muaf tutulmasına taraf olmamıştır.

Memleket dahilindeki piring zeriyaı ve istihsalâtı çoğalmış ve hariçten piring ithalinin önüne geçilmiş olduğu ve piring ihracatı yapmak imkânları hâsıl olursa ihracat maddelerinin esasen vergiden istisna edilmiş olduğu ve kuş tüyünün lüks eşyadan bulunduğu için muafiyet listesinden çıkarıldığına ve himayelerine lüzum olmadığına dair Hükûmetin serdettiği mütaleaya encümenimiz de iştirak etmiştir.

Meri kanunda maddei iptidaiyesi ne olursa olsun bilûmum ip ve iplik fabrikaları muafiyet mevzuuna dahil bulunmuş iken lâyihada muafiyet ilmelik hali ipliği ile ip, sicim ve halat imalâthanelerine hasredilmiş verilen izahata göre bütün ip ve iplik imalâthanelerinin istisnalar meyanına alınmasına lüzum olmadığı ve maksadın ev sanayii cümlesinden olan halterlik ile kenevir sanayiinin himaye ve inkişafı olduğu anlaşılmiş ve (D) fıkrasına kenevir kelimesi ilâvesile Hükûmetin teklifi aynen kabul olunmuştur.

Hükûmetin teklifinde istisnalar meyanından çıkarılan matbaalar mamulâtının ne tahdidine ve ne de hüsbütün kaldırılmasına memleket irfan ve ihtiyacını nazara alan encümenimiz taraftar olmamış, istisnalar meyanına (J) fıkrası olarak bütün matbaalar mamulâtı fıkrası ilâve edilmiştir.

Gümrük ithalât tarife kanunu ve sair kanunlarla gümrük resminden muaf olarak giren maddelerin istisnalar meyanında bulunmasında zaruret gören encümenimiz Hükûmetin de muvafakatile meri kanunun (G) fıkrasını aynen yeni lâyihaya (İ) fıkrası olarak nakletmiştir.

Diğer fıkraları, iltibasa mahal verecek kelimeleri kaldırmak tahrir şeklini düzeltmek suretile aynen kabul eylemiştir.

Lâyihamın muvakkat kabul muamelelerine ait hükümleri gösteren üçüncü maddesi encü-

menimizce ikinci maddeye ilâve olunan (İ) fıkrası ile temin edilmiş olduğundan tayyolunmuştur.

Dördüncü madde aynen ve beşinci madde ibare tashihi ile kabul olunmuştur.

Altıncı maddenin (A) fıkrası sınaî müesseselerde vergi matrahı mamulâtın satış kıymeti olduğunu zikrettikten sonra mükerrer vergiye mâni olmak için ya ithal veya diğer bir fabrikada imal dolayısıyla muamele vergisine tâbi tutulmuş mevaddı iptidaiye payı olarak mamulâtın satış kıymetinden tenzili lâzımgelen miktarı bir cetvel ile tesbit etmiş ve kanuna bağlamıştır.

Memleketin muhtaç olduğu sanayii bir an evvel tesis etmek için elzem olan iptidai maddeler muafiyeti kanuna bağlı bir cetvel ile tesbit edildiği takdirde vakit vakit değişecek vaziyetlere göre yeni tedbirler almak imkânının önüne geçilmiş olduğu gibi atiyen teessüs edecek muhtelif sanatlar için mevaddı iptidaiye payı tenzil etmek imkânı da kalmayacağı ve mevaddı iptidaiye payı tenzilinde sadece mükerrerlik esası olmayıp gümrük himayesi de nazara alınmak lâzımgeleneceği ve mevaddı iptidaiye muafiyetinin mutlak bırakılması değil, kazanan ve kazanan sanayi şubelerine göre değişmesi zarurî olduğu mütalea olunarak meri kanunda olduğu gibi Maliye ve İktisat vekâletlerinin her sanat şubesinde iptidai maddeler payı olarak tenzili lâzımgelen miktarları gösterir bir cetvel tertip ve ilân etmesi kararlaştırılmış, ve her sene cetvelin, tertibini kabul etmek elzem olan istikrara mâni olduğu yolundaki itirazlara her sene cetvel yapmak demek mutlaka her şeyi değiştirmek demek olmayıp bir an gözden geçirmek demek olduğu mütaleasile iştirak edilmemiş ve fıkra bu sebeplere binaen yeni baştan kaleme alınmıştır.

(C) fıkrası mucibince ithalât maddelerinin orijinal faturalarında yazılı kıymetine zammedilecek nakliye sigorta ve gümrükten çıkarılmaya kadar yapılacak her türlü zarurî masraf ve rüsumlar meyanında, gümrük resimi hayvan sağlığı resmi, oktrova resmi mukabili gümrükte zamolunan belediye hissesi dahil olduğundan bu resimlerin kıymete ilâvesi vergiden, vergi almak demek olacağı ve maddenin mutlak ibaresi, sif satışlarda nakliye ve sigortanın mükerrer ilâvesini mümkün kılacağı için resimlerin kıymete ilâve edilmemesini ve top ve sif satışların ayrılması hakkındaki itirazlar üzerine yapılan mü-

zakerede ithalât eşyasında vergi matrahı, mamulâtın maliyet fiatı olduğu ve aksi halde ithalât eşyasının, dahilî mamulâttan daha az bir vergiye tâbi tutulması neticesi hâsıl olacağı, rakabet imkânı bırakmayacağı ve meri kanunda dahi bu resimlerin kıymete ilâve edilmekte bulunduğu mütaleasile resimlerin kıymetine ilâve edilmemesi hakkındaki mütaleaya iştirak edilmemiş ve sif satışlarda nakliye ve sigortanın kıymete zammedilmediği ve edilmeyeceği Hükûmet namına beyan olunmuş ise de madde metninde tasrihinde fayda mülâhaza edilerek bu maksadı temin edecek bir fıkra ilâve olunmuş ve müteferrik masrafların her muamelede ayrı ayrı gösterilmeyerek bir kalemde matraha zammı âmir olan fıkraya vüzuh verilmiştir.

Lâyihanın 7, 8 ve 9 uncu maddeleri 6, 7 ve 8 inci madde olarak aynen kabul olunmuştur.

Lâyihanın 10 uncu maddesi 9 uncu madde olarak ve ihtilâflı kıymete ait tahakkuk ettirilen verginin katı olmadığını tebarüz ettirmek için - muvakkaten tahakkuk ettirilen - ibaresi ilâve olunarak kabul olunmuştur.

Lâyihanın 11 inci maddesi, ithalâtçıların tahakkuk muamelesine esas olmak üzere gümrük idaresine bir de ayrıca muamele vergisi beyannamesi vermesini âmir bulunmakta idi. Gümrük resmi tahakkuk muamelesine esas olan beyannameden yalnız siklet yerine kıymet konmasından başka farkı bulunmayan bu beyannamenin ayrı yazılmasında mükellefler için külfet olduğu gibi gümrük resmi ve muamele vergisi bir makam tarafından tahakkuk ettirildiğine göre idarenin de işini çoğaltacağı derpiş edilerek gümrük beyannamelerine muamele vergisinin tahakkukuna esas olacak unsurların da ilâve edilmesi ve orijinal fatura ve menşe şahadetnamelerinde yazılı ecebi paraların Türk parası ile tutarını borsadan günü gününe malûmat alarak her muamelede ayrı ayrı tayindeki imkânsızlık ve müşkülâtı bertaraf etmek için yeni hüküm konulması esasları kabul olunmuş ve bu maksatlar dahilinde ve 10 uncu madde olarak yeniden kaleme alınmıştır.

Lâyihanın 12 nci maddesi sınaî müesseseler ile ithalât eşyasının kıymetinde ihtilâf zuhurunda yapılacak muameleyi ve itiraz hakkını, itirazın suret ve mercii tetkikini ve mercii kararlarının yani itiraz üzerine verilecek kararların katı olduğunu göstermekte idi.

Madde yazılışı itibarile tefehhümü işkâl edecek mahiyette olduktan başka tarhedilen vergiye itiraz hakkını kıymet ihtilâfına hasretmekte idi. Resen veya ikmalen tarhedilecek vergilere ve beyanname üzerine tahakkuk ettirilen vergilerin tarhında vukua gelecek yanlışlık ve hak-sızlıklara iptidai maddeler payının tenzili esaslarını peşin veya veresiye satış yahut depoya nakil gibi ihtilâflara karşı mükelleflere hatta varidat dairelerine bir hak tanınamakta ve itiraz komisyonundan verilecek kararları kabili temyiz ad-detmemekte idi.

İthalât eşyasının kıymetinden doğacak ihtilâflar ve tarh muamelelerine karşı vukubulacak itirazların ehliyet ve ihtisasları itibarile gümrük tarife kanununun 30 uncu maddesinde gösterilen ekisperler heyetine verilmesini ve bu hükümün ayrı bir maddede gösterilmesi smâi müesseseler ile diğer mükelleflere tarholunacak verginin varidat dairelerince mükelleflere tebliğ olunması mükelleflerin itiraz hakkı, müddet, şekil ve şartları, müdafaa hakkı ve komisyonların vazife ve salâhiyetleri, derecesi ve kararlarının mahiyeti hakkında hükümler vazı zarurî görülmüş, bu maksatla lâyihaya kanun yolları unvanile iki fasıl açılarak 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, ve 19 uncu maddeler yeni baştan kaleme alınarak ilâve olunmuştur.

Lâyihanın 13 üncü maddesi smâi müesseselerde vergi kaçakçılığının, iptidai maddeler alım ve sarf hareketlerini ve alış veriş yaptığı müesseselerle teati ettikleri müvazaalı faturaları kontrol etmek imkânsızlığından doğduğu göz önüne alınarak muamele vergisi defterinden başkaca iptidai maddeler alım ve sarf hareketlerini gösterir defter tutmaları ve mükellef müesseseler ile münasebette bulunan müesseselerin talep vukuunda kendi defter ve vesikalarındaki kayıtları salâhiyetli maliye memurlarına göstermeleri için mecburiyet konulmuş ve maddeye bu kayıtlar ilâve olunarak ve 20 nci madde olarak yazılmıştır.

Lâyihanın 14 üncü maddesi 21 inci madde olarak ve maksat dahilinde tazyih ve tadillerle ve son fıkrası itiraz hakkındaki hükümlerle daha esaslı bir surette faslı mahsusunda gösterildiğinden tayyolunarak kabul olunmuştur.

Lâyihanın 15 inci maddesi ithalât eşyasının orijinal fatura veya menşe şahadetnamesinde

yazılı kıymetinde ihtilâf bulunmasından dolayı teminata bağlanan vergi ile bir ihbar neticesinde veya teftiş ve tahkik sırasında kaçırıldığı anlaşılan ve tahakkuk ettirilen vergilere ait bir hüküm koyduğu anlaşıldığından bu maksadı daha açık gösterecek şekilde ve 22 nci madde olarak yeniden yazılmıştır.

Lâyihanın 16 nci maddesi tediyesi bu kanun hükümlerine göre tecil olunan vergilere, tak-sitlerini gönünde vermeyenler gibi yüzde on zam yapılması hakkındaki hüküm mükelleflere gösterilmek istenilen kolaylığa mâni ve maksada tamamen münafi olduğundan kaldırılmak ve makine gibi bir takım maddelerin gümrük resmi üç ay için tecil olduğundan muamele vergisinin dahi aynı esas dahilinde tecili temin olunmak ve gümrüğe ait işler hakkındaki hükümler de maddeden ayrılmak suretile ve 23 ve 24 üncü maddeler olmak üzere yeniden kaleme alınmıştır.

17 nci madde maksat dahilinde ve maksadı tamamen izah edecek şekilde ve 25 inci madde olarak yeniden kaleme alınmıştır.

Lâyihanın 20 nci maddesi 26 nci madde olarak ve tahrir tarzı değiştirilerek kabul olunmuştur.

Lâyihanın 21 inci maddesi müruru zaman unvanı altında bir fasla alınmış ve 27 nci madde olarak aynı esaslar dahilinde yazılmış ve eenebi memleketlerde bulunan mükellefere ait tahsil mümuru zamanı için yeni hüküm konmuştur.

Lâyihanın cezaî hükümlere ait 18 ve 19 uncu maddeleri 28, 29, 30 ve 31 inci maddeler olmak üzere yeni baştan kaleme alınmıştır. Bilhassa mükelleflerin hesap ve yazı işlerinde hususî surette çalışan maliye memurları için ceza tehdidi vazolunmuş, bunlarla sırları ifşa eden ve vazifelerini yapmayan memurlar hakkında kazanç vergisi kanunile mütenazır olmak üzere müddeiumumiliklere resen takibat yapılması hakkında hükümler ilâve edilmiştir.

Ancak lâyihaya müteferrik hükümler unvanı altında bir fasıl açarak vefat, tasfiye, fesih, iflâs hallerile defterlerin türkçe tutulması komisyon ve heyetlerin nısbatı, akraba işleri, devamsızlık vekâlet ve yangın, su basma gibi mücbir hallerde vergi terkinini için kazanç kanununa atfen 32, ve 33 üncü maddelerle hükümler konmuştur.

Lâyihanın muvakkat maddesi aynen ve 22, 23

ve 24 üncü maddeleri 34, 35 ve 36 ne maddeler olmak üzere ve kanun hükümlerini ieraya Güm-rük ve inhisarlar vekilinin de memur olduğu ilâve olunarak kabul olunmuştur.

Bütçe encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe takdim olunur.

Muvakkat E. Reisi	M. M.	Kâ.
Ş. Karahisar	Kayseri	
İsmail	S. Azmi	

Aza	Aza	Aza
Antalya	İstanbul	İzmir
Haydar	Hamdi M.	M. Sadettin

Aza	Aza
Çanakkale	Antalya
Osman Niyazi	Numan

Birinci maddenin (A) fıkrasına ikinci mad-denin (O) ve (K) fıkralarına (5, 10, 12, 18, 20, 27, 29 ve 33 üncü maddelerine, kanaatimce bu kanunun ruhunu teşkil eden tahakkuk usulle-rine, muamele vergisinin % 10 nisbetini geçme-yecek ve mükerrer vergi almamasını temin ede-cek katî ve sarîh hükümleri ihtiva etmemesi hu-susuna binaen muhalifim.

Bursa
Rüştü

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
M. No. 92
Esas No. 1/916

30 - IV - 1934

Yüksek Reisliğe

1860 sayılı muamele vergisi kanununun hü-kümlerini tadilen Maliye vekilliğince hazırlanan kanun lâyihasının esbabı mucibesile birlikte gön-derildiğine dair Başvekâletin 22 mart 1934 tarih ve 6/682 numaralı tezkeresi ve Adliye, İktisat ve Maliye encümenlerinden mürekkep Muhtelit en-cümenin mazbata ve lâyihası encümenimize tevdi edilmekle Maliye vekâleti varidat, ve İktisat ve-kâleti sanayi umum müdürleri Rüştü ve Recai Beyler hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Muamele vergisinin hükümlerini tadilen Hü-kûmetçe yeniden tanzim ve teklif olunan kanun lâyihası üzerine Muhtelit encümenince hazırlanan lâyiha, encümenimizce müzakereye esas tutula-rak aşağıda yazılı cüzî tadillerle kabul edilmiş-tir.

1) Şekerden alınan istihlâk vergisinin tezyidi-ne dair teklif olunan kanun lâyihasının müzake-resi esnasında glikozün beher kilosundan dahi dört kuruş istihlâk vergisi alınması Büyük Mec-lişçe kabul edilmiştir. Bu suretle glikozdan hem istihlâk hem de muamele vergilerinin alın-ması muvafık görülmemiş ve bu sebeple istisna-ları teşkil eden 2 nei maddenin (B) fıkrasına (glikoz) kelimesi ilâve edilmiştir.

2) 21 inci maddenin son fıkrası kazanç ka-nununda kabul edilen esas dairesinde tadil edil-miştir.

3) 24 üncü maddede banka teminatı verenler-den vergi tahsilinin bir ay tecil olunacağı yazıl-mış ise de bu bankanın alelittlak her hangi bir banka olması mahzurlu görüldüğünden Hükûme-tin kabul edeceği bankaların teminatının kabul edilmesi şeklinde madde tadil edilmiştir.

4) 27 nei maddede yazılan kısa müddetli hu-susî müruru zaman hukuku Hazinesin ziyama meydan vereceğinden naşi işbu vergilerin da-hi umumî müruru zamana tâbi olması ekseriyet-le kabul edilerek madde tayyedilmiştir.

5) Bu kanunun neşrinden mukaddem zama-na ait olarak tahakkuk etmiş olan vergilerle etmemiş vergilerin ne gibi ahkâma tâbi olacağı-na dair lâyihaya muvakkat bir madde ilâve edilmiştir.

Lâyihanın bazı maddelerinde hükme mües-sir olmayacak bazı değişiklikler yapılmıştır.

Bu seneki bütçe varidatının bir an evvel tes-bit olunması zarurî olduğu gibi kanunun su-reti tatbiki hakkında ittihazı lâzımgelen tedbir-ler dahi senenin hulûlünden evvel Hükûmetçe alınabilmesi için bu kanun lâyihası müstacelen

ve tercihan müzakeresi zmnında Umumî heyetin tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe takdim olunur.

Reis	M. M.	Kâ.	
Burdur	Bayazıt	Tokat	
M. Şeref	27 nci maddenin tayyına muhalifim		
	<i>İhsan</i>		
Bursa	İzmir	Kayseri	Konya
Dr. Galip	Kâzım	A. Hilmi	Ali Muzaffer

Sivas
Rasim

Sivas
M. Remzi

Yozgat
S. Sırrı

Reis vekili
23 üncü maddede yazılı veresiye satışlara ait vergilerin taksite raprı keyfiyetinin teminata raptedilmesi fikir ve mütaleasındayım

İsparta
Mükerrem

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Muamele vergisi kanunu lâyihası

Verginin mevzuu

MADDE 1 — Bu kanuna göre:

A) Sınai müesseselerin her nevi muamelâtı,
B) Bilûmum sigorta şirketlerinin, banka ve bankerlerin yapmış oldukları bilûmum muameleler dolayısıyla prim, komusyon, faiz, iskonto ve acyo gibi her ne nam ile olursa olsun aldıkları paralar,

C) Ecnebi memleketlerde imal edilip Türkiyeye ithal olunan maddeler,

Muamele vergisine tâbidir.

Bu kanunda, sınai müessese kaydile, teşviki sanayi kanununun birinci maddesine dahil müesseseler kastedilmiştir.

İstisnalar

MADDE 2 — Aşağıda yazılı maddeler muamele vergisinden müstesnadır:

A) İmal, ithal, alım ve satımı veya ihracı, veyahut bunlardan birisi Devlet inhisarı altında olan maddeler (İmal, ithal, alım, satım dolayısıyla),

B) Her nevi şeker (İmal ve ithal dolayısıyla),

C) Türkiye mahsulâtını işleyen tasirhane, tasir fabrikaları, pirina fabrikaları,

D) Halı ipliği (ilme) imalâthane ve boyahaneleri ile ip, sicim ve halat imalâthaneleri,

E) Kuru yemişleri ve hububatı, nebatî ve hayvanî mahsulâtı kabuk ve çöplerinden, pamuğu çekirdeğinden ayıran ve temizleyen müesseseler (Bu işlerinden dolayı çeltik, kustüvü, yün ve sunî pamuk imal yerleri vargiye tâbidir).

F) Sefarethanelerle siyasi memurlara ve sair zevata ait olup gümrük tarifê kanunu veya sair kanunlarla gümrük resminden muafiyeti kabul edilen eşya (İthal dolayısıyla ve mütekabiliyet şartile),

G) Tamirhane ve montaj yerleri, alâtı ziraie imal ve tamir müesseseleri (Munhasıran bu işlerinden dolayı).

H) Türkiye dahilinde imal ve ecnebi memleketlere ihraç olunan maddeler. (İmal dolayısıyla ve kanundaki şartlar dairesinde),

MUVAKKAT ENCÜMENİN TADİLİ

Muvazene vergisi kanunu lâyihası

Verginin mevzuu

MADDE 1 — Bu kanuna göre:

A - Sınai müesseselerin her nevi mamulâtı;

B - Her türlü sigorta şirketlerinin, banka ve bangerlerin yapmış oldukları bütün muameleler dolayısıyla prim, komusyon, faiz, iskonto ve acyo gibi her ne nam ile olursa olsun aldıkları paralar;

C - Ecnebi memleketlerde imal edilip Türkiyeye ithal olunan maddeler; muamele vergisine tâbidir. Bu kanunda, sınai müessese kaydile teşviki sanayi kanununun 1 inci maddesine dahil müesseseler kastedilmiştir.

İstisnalar

MADDE 2 — Aşağıda yazılan maddeler muamele vergisinden müstesnadır:

A - İmal, ithal, alım ve satımı veya ihracı veyahut bunlardan birisi Devlet inhisarı altında olan maddeler (İmal, ithal, alım, satım dolayısıyla);

B - Şeker (İmal ve ithal dolayısıyla);

C - Türkiye mahsulâtını işleyen tasirhaneler, tasir fabrikaları, pirina fabrikaları;

D - Halı ipliği, (ilme) imalâthane ve boyahaneleri ile kendir, ip, sicim ve halat imalâthaneleri;

E - Kuru yemişleri ve hububatı, nebatî ve hayvanî mahsulâtı kabuk ve çöplerinden, pamuğu çekirdeğinden ayıran ve temizleyen müesseseler (bu işlerinden dolayı, çeltik, kuş tüyü, yün ve sunî pamuk imal yerleri vergiye tâbidir);

F - Sefarethanelerle siyasi memurlara ve sair zevata ait olup gümrük tarife kanununun veya sair kanunlarla gümrük resminden muafiyeti kabul edilen eşya (ithal dolayısıyla ve mütekabiliyet şartile);

G - Mevaddı harbiye, bahri inşaat, makine tamirhane ve montaj yerleri, alâtı ziraie imal ve tamir müesseseleri (Munhasıran bu işlerinden dolayı).

H - Türkiye dahilinde imal ve ecnebi memleketlere ihraç olunan maddeler (İmal dolayısıyla ve kanundaki şartlar dairesinde),

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADILI

MADDE 1 — Bu kanuna göre:

A - Sınâî müesseselerin her nevi mamulâtı,
(Teşviki sanayi kanununun birinci maddesine dahil sınâî müesseseler kastedilmiştir.)

B - Her türlü sigorta şirketlerinin, banka ve bangerlerin yapmış oldukları bütün muameleler dolayısıyla prim, komusyon, faiz, iskonto ve aciyo gibi her ne nam ile olursa olsun aldıkları paralar,

C - Ecnebi memleketlerde imal edilip Türkiyeye ithal olunan maddeler,
Muamele vergisine tâbidir.

MADDE 2 —

A - Aynen

B - Şeker ve glüköz (İmal ve ithal dolayısıyla)

C - Aynen

D - Aynen

E - Kuruyemişler ve hububatı, nebatî ve hayvanî mâhsulâtı kabuk ve çöplerinden, pamuğu çekirdeğinden ayıran ve temizleyen müesseseler (Bu işlerinden dolayı çeltik, kuştüyü, sunî yün ve sunî pamuk imal yerleri mamulâtı vergiye tâbidir.)

F - Aynen

G - Aynen

H - Aynen

I) Makinasız köy değirmenleri, adi tuğla harmanları, hızar fabrikaları, fırınlar ve ekmeç fabrikaları,

J) Mükerrer sigorta muameleleri,

K) Hayat sigorta primleri,

L) Her nevi maden cevherleriyle, yıkanmış, yıkanmamış maden kömürleri, (İstihraç, tathir, izabe, tasfiye dolayısıyla),

M) Ev sanatları, halı imalâthaneleri, kuvvei muharrikesi beş beygire kadar (beş dahil) olan, kuvvei muharrike istimal etmeyenler de en fazla on amele kullanan küçük hırfet müesseseleri (Trikotaj, mücevherat, ıtrıyat, plâstik eşya fabrika ve imalâthaneleri, sunî veya tabii ipek mensucat ve çorap fabrikaları bu istisna hükmünden hariçtir).

MADDE 3 — Gümrük ithalât tarife kanunu veya diğeri kanunlarla muvakkat kabul gibi hususî muamelelere tâbi tutulmak itibarile gümrük resmi teminata bağlanan maddelere ait muamele vergileri hakkında aynı şekil tatbik olunur.

Mükellef - teklif mahalli

MADDE 4 — Sınâi müesseseler, sigorta şirketleri, bankalar, bankerler ile Türkiyeye ithalâtta bulunanlar muamele vergisini ödemeğe mecburdurlar. Muamele ve satış şartları bu me-

I - Gümrük ithalât tarife kanunile veya sair kanunlarla gümrük resminden muaf olan maddeler (İthal dolayısıyla, gümrük ithalât tarife kanunu ve diğeri hususî kanunlar mucibince, hususî muamelelere tâbi tutulmak itibarile gümrük resmi teminata raptedilen maddelere ait muamele vergileri hakkında aynı muamele tatbik olunur.)

J - Bütün matbaa mamulâtı,

K - Yel ve su ile işleyen eleksiz ve dürbünsüz köy değirmenleri, adi tuğla harmanları, yumurta talaşı ve tomruktan kereste yapan fabrikalar, fırınlar ve ekmeç fabrikaları,

L - Mükerrer sigorta muameleleri,

M - Hayat sigorta primleri,

N - Her nevi maden cevherleriyle, yıkanmış, yıkanmamış maden kömürleri (İstihraç, tathir, izabe, tasfiye dolayısıyla),

O - Ev sanatları, halı imalâthaneleri, kuvvei muharrikesi beş beygire kadar (beş beygir dahil) olan, kuvvei muharrike kullanmayanlarda en fazla on amele kullanan küçük hırfet müesseseleri (trikotaj, mücevherat, ıtrıyat, plâstik eşya, karyola ve nikelâj fabrika ve imalâthaneleri, sunî veya tabii ipek mensucat ve çorap fabrikaları bu istisna hükmünden hariçtir).

Mükellef - Teklif mahalli

MADDE 3 — Sınâi müesseseler, sigorta şirketleri, bankalar ve bankerler ve Türkiyeye ithalâtta bulunanlar muamele vergisini ödemeğe mecburdurlar. Muamele ve satış şartları bu mecburiyeti değıştiremez.

MADDE 4 — Sınâi müesseselerin vergisi mamul maddelerin yapıldığı ve sigorta şirketlerinin, bankaların ve bankerlerin vergisi muamelelerin yapıldığı mahal varidat dairesince, ithalât

İ - Aynen

J - Aynen
K - Aynen

L - Aynen

M - Aynen

N - Aynen

O - Aynen

MADDE 3 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Aynen kabul edilmiştir.

buriyeti deęiřtiremez.

MADDE 5 — Smaî müesseselerin vergisi, mamul maddelerin yapıldığı mahal, varidat idaresince alınır. Sigorta şirketlerinin bankaların ve bankerlerin muamele vergisi muamelenin yapıldığı mahal varidat idaresince, ithalât eşyasının vergisi, vergiye tâbi maddelerin ithal edildiği gümrük idaresince tahakkuk ettirilerek tahsil olunur.

Verginin matrahi

MADDE 6 — Muamele vergisinin matrahi:

A) Smaî müesseselerde, vergiye tâbi her nevi mamulâtın satış kıymetidir. Bu kıymetten zarf veya kap bedeli indirilmez.

(Smaî müesseselerde mevaddı iptidaiye tenzili lâzımgelen mamul eşyanın vergiye matrah olacak satış kıymeti kanuna merbut cetvelde gösterilen nisbetler dahilinde yapılacak tenzilâttan sonra kalacak miktardır. Boyahane ve tamirhanelerde matrah, alınan ücrettir.)

B) Sigorta şirketleri, banka veya bankerler için, birinci maddenin (B) fıkrasında gösterilen mebalığın yekûnu;

C) İthalât maddeleri için, bunların orijinal faturadaki kıymetlerine nakliye, sigorta ve gümrükten çıkarılınca kadar yapılacak zarurî masraf ve rüsumun ilâvesile hâsıl olacak kıymet (ithalât eşyasında, nakliye, sigorta gibi masrafların, gümrükler vekâletile tesbit olunacak senelik tutarına göre, vasatisinin bir kalemde matraha ilâvesine Maliye vekâleti mezundur.)

eşyasının vergisi, vergiye tâbi maddelerin ithal edildiği gümrük idaresince tahakkuk ettirilerek alınır.

Verginin matrahi

MADDE 5 — Muamele vergisinin matrahi :

A - Smaî müesseselerde, vergiye tâbi her nevi mamulâtın satış kıymetidir. Bu kıymetten zarf veya kap bedeli indirilmez. (Smaî müesseselerde mamul eşyanın vergiye matrah olacak satış kıymeti her sene Maliye ve İktisat vekâletlerince müştereken tertip ve İcra Vekilleri Heyetince tasdik ve ilân edilecek cetvelde mevaddı iptidaiye payı olarak gösterilen nisbetler dahilinde bir kalemde yapılacak tenzilâttan sonra kalacak miktardır.

Mamul maddelerin hariçten gelen ve muamele vergisinden istisna olunan mevaddı iptidaiyesi için tenzilât yapılmaz. Boyahane ve tamirhanelerde matrah alınan ücrettir.)

B - Sigorta şirketleri, banka veya bangerler için, birinci maddenin (B) fıkrasında gösterilen paralar tutarıdır.

C - İthalât maddeleri için bunların orijinal fatura veya menşe şahadetnamesindeki kıymetlerine nakliye, sigorta ve gümrükten çıkarılınca kadar yapılacak her türlü zarurî masraf ve rüsumun ilâvesile elde edilecek yekûndur. (Sif satışlarda, nakliye ve sigorta kıymete ilâve edilmez).

(İthalât maddelerinin kıymeti ile buna ilâve edilecek nakliye, sigorta, gümrük resmi ve belediye hissesi beyannamede ayrı ayrı gösterilir. Diğer resim ücret ve masraflar her muamelede ayrı ayrı gösterilecek yerde bunların senelik tutarına göre vasatilerini tayine ve maktu olarak matraha ilâvesine Maliye, Gümrük ve inhisarlar vekilleri mezundur.)

MADDE 5 — Aynen kabul edilmiştir.

Verginin nisbeti

MADDE 7 — Muamele vergisi 6 ncı maddenin (A) fıkrasındaki sınaî müesseseler mamulâtı ile (C) fıkrasındaki ithalât maddeleri için % 10 ve (B) fıkrasında yazılı sigorta; banka muameleleri için % 2,5 tur.

Verginin tahakkuku

MADDE 8 — Sigorta şirketlerle, banka ve bankerler bir ay zarfında yapmış oldukları muameleler dolayısıyla aldıkları meblâğı ve bunlara ait vergi miktarını ertesi ayın nihayet 15 inci günü akşamına kadar mensup oldukları varidat şubesine bir beyanname ile bildirmeğe mecburdurlar. Sigorta şirket ve idarelerinin sigorta muamelelerinden aldıkları mebalîğ, taallûk ettiği ay zarfında her nevi sigorta muamelelerine mahsus musaddak (kayıt) defterlerine geçirilmiş olan prim ile, sigortacıların kendi lehlerine aldıkları diğer meblâğlar yekûnundan, aynı ay içinde musaddak (fesih ve iptal) defterlerine geçirilmiş meblâğlar mecmuu indirilmek suretile ve sigorta muameleleri haricindeki muamelâttan aldıkları paralar da muhasebe kayitlerinden çıkarılarak, beyannameye dercolunur.

Banka ve bankerlerin yapmış oldukları kambyo muameleleri dolayısıyla uhdelinde kalan (acyo) miktarı muamele yekûnunun binde biri üzerinden kabul ve beyannameye gösterilecek bu miktar, vergiye matrah ittihaz olunur.

MADDE 9 — Sınaî müesseseler, imal ettikleri maddelerden, her ay içinde, peşin veya veresiye suretile sattıkları, yahut satılmak üzere komisyoncu ve şubelerine gönderdikleri malların nev'i, miktar, fiatlerini (satış veya satılacak fiat) ve bunlar da tenzili lâzım iptidaî maddeler kiymeti varsa bu miktarı gösterecek surette iki nüsha beyanname yapmağa ve bir nüshasını müessesede saklayarak diğerini nihayet ertesi ayın 15 inci günü akşamına kadar mensup oldukları varidat idaresine vermeğe mecburdurlar.

Mamul maddelerden komisyoncu ve şubeler vasıtasile satılanların celbolunacak fatura suretleri, müessesede kalacak beyanname nüshasına raptile muhafaza olunur. Sınaî müesseseler, mamul mallardan bir kısmını kendi

Verginin nisbeti

MADDE 6 — Muamele vergisi 5 inci maddenin (A) fıkrasındaki sınaî müesseseler mamulâtı ile (C) fıkrasındaki ithalât maddeleri için % 10 ve (b) fıkrasında yazılı sigorta, banka ve bangerlerin muameleleri için % 2,5 tur.

Verginin tahakkuku

MADDE 7 — Sigorta şirketlerle, banka ve bangerler bir ay zarfında yapmış oldukları muameleler dolayısıyla aldıkları paraları ve bunlara ait vergi miktarını ertesi ayın nihayet on beşinci günü akşamına kadar mensup oldukları varidat şubesine bir beyanname ile bildirmeğe mecburdurlar. Sigorta şirket ve idarelerinin sigorta muamelelerinden aldıkları mebalîğ, taallûk ettiği ay zarfında her nevi sigorta muamelelerine mahsus musaddak (kayıt) defterlerine geçirilmiş olan prim ile, sigortacıların kendi lehlerine aldıkları diğer meblâğlar yekûnundan, aynı ay içinde musaddak (fesih ve iptal) defterlerine geçirilmiş meblâğlar mecmuu indirilmek suretile ve sigorta muameleleri haricindeki muamelâttan aldıkları paralar da muhasebe kayitlerinden çıkarılarak, beyannameye dercolunur.

Banka ve bangerlerin yapmış oldukları kambyo muameleleri dolayısıyla uhdelinde kalan (acıyo) miktarı muamele yekûnunun binde biri üzerinden kabul ve beyannameye gösterilecek bu miktar, vergiye matrah ittihaz olunur.

MADDE 8 — Sınaî müesseseler, imal ettikleri maddelerden, her ay içinde, peşin veya veresiye suretile sattıkları, yahut satılmak üzere komisyoncu ve şubelerine gönderdikleri malların nevi, miktar, fiatlerini (satış veya satılacak fiat) ve bunlarda tenzili lâzım iptidaî maddeler kiymeti varsa bu miktarı gösterecek surette iki nüsha beyanname yapmağa ve bir nüshasını müessesede saklayarak diğerini nihayet ertesi ayın on beşinci günü akşamına kadar mensup oldukları varidat dairesine vermeğe mecburdurlar.

Mamul maddelerden komisyoncu ve şubeler vasıtasile satılanların celbolunacak fatura suretleri, müessesede kalacak beyanname nüshasına raptile muhafaza olunur. Sınaî müesseseler, mamul mallardan bir kısmını kendi depolarına gön-

MADDE 6 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8 — Aynen kabul edilmiştir.

depolarına gönderdikleri takdirde bunların da beyannamede gösterilmesi mecburî olup, ancak satılmadıkça bunlar için vergi tahakkuk ettirilmez.

MADDE 10 — Mamulâtını munhasıran memleket haricine çıkaran müesseseler için vergi tahakkuk ettirilmez.

Muamelâtını kısmen harice satan veya satıran müesseselerin, muamelâtı için vergi tahakkuk ettirilir. Ancak bunlardan, ihraç olunacak mallarının vergiden muafiyeti için buldukları mahal varidat idaresine müracaatla bu nevi mallarının nevini, miktarını ve kapların adet ve markalarını ve hangi gümrükten çıkarılacağını gösterir bir nakliye tezkeresi almaları ve bu tezkereden itibaren altı ay zarfında bu mamulâtın tamamen ihraç edildiğini müşir gümrük idaresi vesikasını varidat idaresine ibraz etmeleri lâzımdır. Bu suretle hareket edilmediği takdirde, muamelâtın fabrikadan çıkarıldığı zaman tahakkuk ettirilmiş olan vergisi defaten alınır.

MADDE 11 — İthalât eşyası için sahipleri veya vekilleri ve komisyoncuları, gümrük ambar veya antrepolarından çıkarılmadan evvel gümrük idaresine muamele vergisi için bir beyanname vermeğe ve bunda, eşyanın nevini, evsafını, orijinal faturalardaki kıymeti ile, gümrükten çıkarılmasına kadar ihtiyar olunacak her türlü masraf ve rüsumunu ve bu yekûna göre verilmesi lâzım vergi miktarını gösterir, gümrük idaresi, ithalât beyannamesi ile orijinal fatura suret veya asıllarını buna rapt ile vergi miktarını tahakkuk ettirir. (Altıncı maddeye göre masrafların toptan matraha ilâvesi halinde bu masrafların beyannamede gösterilmesi mecburî değildir.)

derdikleri takdirde bunların da beyannamede gösterilmesi mecburî olup, ancak satılmadıkça bunlar için vergi tahakkuk ettirilmez.

MADDE 9 — Mamulâtını munhasıran memleket haricine çıkaran müesseseler için vergi tahakkuk ettirilmez.

Mamulâtını kısmen harice satan veya satıran müesseselerin muamelâtı için vergi tahakkuk ettirilir. Ancak bunlardan, ihraç olunacak malların muvakkaten tahakkuk ettirilen vergiden muafiyeti için buldukları mahal varidat dairesine müracaatla bu malların nevini, miktarını, kaplarının adet ve miktarını ve hangi gümrükten çıkarılacağını gösterir bir nakliye tezkeresi almaları ve bu tezkereden itibaren altı ay zarfında bu mamulâtın tamamen ihraç edildiğini gösteren gümrük idaresi vesikasını varidat dairesine ibraz etmeleri lâzımdır. Bu suretle hareket edilmediği takdirde mamulâtın fabrikadan çıkarıldığı zaman tahakkuk ettirilmiş olan vergisi defaten alınır.

MADDE 10 — İthal olunacak eşyanın gümrük beyannamesini verenler aynı zamanda muamele vergisinin tahakkukuna esas olacak unsurları bu beyannamede göstermek mecburiyetindedirler. Bunun için ithalâtçılar ithal etmek istedikleri eşyanın orijinal fatura veya menşe şahadetnamesindeki kıymeti, nakliye, sigorta ve gümrükten çıkarılmaya kadar yapılacak masraf ve rüsum ile bunların yekûnu ve bu yekûna göre verilmesi lâzımgelen vergi miktarını bildirirler. Ancak 5 inci maddenin (C) fıkrasının 2 nci bendine göre mak-tu olarak matraha ilâvesine karar verilen resim, ücret ve masraflar ithalâtçılar tarafından beyana tâbi değildir.

Gümrükte verginin tahakkukuna memur olanlar matraha dahil unsurlar hakkında lâzımgelen tetkikleri yaptıktan sonra tesbit edecekleri matraha göre vergiyi tahakkuk ettirirler.

Orijinal fatura ve menşe şahadetnamelerinde yazılı ecnebi paraları Gümrük ve inhisarlar vekâletince İstanbul borsasının son bir aylık vasatî kambiyo fiatlerine nazaran türk parasına göre tutarını gösterir bir cetvel tanzim ve tatbika geçirmezden on beş gün evvel ilân olunur. Bu cetveller bir ay için muteberdir.

MADDE 9 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10 — Aynen kabul edilmiştir.

İtiraz mercileri

MADDE 12 — Smaî müesseseler muamelâtı ve ithalât mevaddı için verilen beyanname ve faturalarda yazılı kıymetlerin doğruluğu hakkında varidat ve gümrük idarelerince kanaat hâsıl olmadığı takdirde bildirilen miktar ve kıymete ait vergi usulen tahsil edilmekle beraber ihtilâflı olan kıymet farkına ait vergi, - ithalât eşyasına ait ise - teminata raptedilerek gümrükten ihracına ve sınaî müesseseler muamelâtına ait ise bir taahhütname alınarak satılmasına müsaade edilir. Alâkadar memurlarca, ihtilâf mevzuu olan kıymetin tayini hususu, beyannamenin tevdi tarihinden itibaren 15 gün zarfında sınaî müesseseler mamulâtı için, biri varidat dairesince tefrik, diğerleri belediye ve ticaret odaları, ticaret odası olmayan mahallerde yine belediyelerce intihap olunacak iki zatten mürekkep üç kişilik tetkik heyetine, ithalât eşyası için, tarife kanununun 30 uncu maddesine göre müteşekkil heyete tevdi olunur.

Bu heyetlerin 10 gün zarfında vereceği karar mahallinin en büyük varidat memuruna ve ithalât eşyasında gümrük müdürüne ve mükellefe bildirilir. Tarafeyn bu karara razı olmadıkları takdirde bir hafta zarfında itiraz edebilirler.

Yapılacak itirazın tetkik yeri, kazanç kanununda gösterilen, tetkiki itiraz komisyonlarıdır. Bu komisyonlarca verilecek karar katidir. komisyonlar kendilerine tevdi edilen evrakı, altı ay zarfında intaca mecburdur.

Eksperler, tetkik heyetleri ve itiraz komisyonları

MADDE 11 — İthalât eşyasında gümrük daireleri tarafından kanunun 10 uncu maddesine göre tahakkuk ettirilen vergiye alâkalılar yedi gün zarfında itiraz edebilirler. Bu takdirde beyan edilen matraha ait vergi istifa ve ihtilâflı matrah farkına ait vergi teminata raptolunarak malın ihracına müsaade edilir. İtirazlar gümrük idaresince sekiz gün zarfında 1499 numaralı kanunun 30 uncu maddesinde yazılı heyete sevkolunur. Bu heyet on beş gün içinde karar verir. Bu kararlar katidir.

Mal gümrükten geçtikten sonra tetkik veya ihbar üzerine tahakkuk ettirilecek vergiye mükellefler tarafından yapılacak itirazlar da aynı hükme tâbidir.

MADDE 12 — Sınaî müesseseler mamulâtı için verilen beyannamelerde yazılı satış kıymetleri hakkında varidat dairesince kanaat hâsıl olmadığı takdirde bildirilen kıymete ait vergi usulen tahakkuk ettirilmekle beraber ihtilâflı olan kıymet için bir taahhütname alınarak malın satılmasına müsaade ve ihtilâflı kıymetin tetkiki için nihayet on beş gün zarfında tahakkuk memuru tarafından tetkik heyetine müracaat edilir. Bu heyet, biri varidat dairesince tefrik ve diğer ikisi belediye ve ticaret odaları, ticaret odası bulunmayan yerlerde yine belediyelerce intihap olunacak üç azadan teşekkül eder ve nihayet bir ay içinde kararını verir.

MADDE 13 — Tarh muameleleri ile tetkik heyetleri ve itiraz komisyonları kararları mükellefe yazı ile tebliğ olunur. Tebliğlerde itiraz ve temyiz müddetlerinin hesabında, hukuk usulü muhakemeleri kanununda kabul edilen hükümler cereyan eder.

Bu kanunda yazılı diğer müddetlerin son günü resmî tatil günlerine tesadüf ederse, müddet, tatili takip eden iş gününün akşamına kadar uzar.

MADDE 14 — Mükellefler tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde tarholunan vergiye, takdir olunan kıymete itiraz edebilirler. İtirazların yazı ile olması şarttır. İtiraznameler mükellefin bağlı olduğu varidat dairesine veya o mahallin en büyük malmemuruna pulsuz bir mak-

MADDE 11 — Aynen kabul edilmiştir

MADDE 12 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13 — Resen tarh muameleleri ile tetkik heyetleri ve itiraz komisyonları kararları mükellefe yazı ile tebliğ olunur. Tebliğlerde itiraz ve temyiz müddetlerinin hesabında, hukuk usulü muhakemeleri kanununda kabul edilen hükümler cereyan eder.

Bu kanunda yazılı diğer müddetlerin son günü resmî tadil günlerine tesadüf ederse müddet, tatili takip eden iş gününün akşamına kadar uzar.

MADDE 14 — Aynen kabul edilmiştir.

buz mukabilinde verilir.

Taahhütlü olarak posta ile gönderildiği halde postaya teslim tarihi, varidat dairesine tebliğ tarihi sayılır.

Resen yapılan tarhiyatta, ve tetkik heyetin-ce takdir olunan kıymete, varidat dairesinin itiraz hakkı, vilâyetlerde varidat müdürlüğüne, kazalarda mahallin en büyük malmemuruna aittir. Varidat dairesi tarafından yapılacak itirazların müddeti dahi on gündür.

MADDE 15 — Tahakkuk memuru, mükellef tarafından verilen itiraznameyi on gün içinde vilâyetlerde varidat müdürüne, kazalarda en büyük malmemuruna mütaleasını ilâve ile teslim eder. Varidat müdürü veya en büyük malmemuru itirazı mucip hâdiseyi, maddî hata ve yanlış nisbet tatbiki gibi açık bir kanunsuzluk şeklinde görürse düzeltilmesini tahakkuk memuruna emreder. Bunların haricindeki itiraz evrakını 2395 numaralı kanun mucibince müteşekkil tetkiki itiraz komisyonuna verir.

İtiraz, varidat daireleri tarafından yapılacak olursa itiraznamenin kısa esbabı mucibesile beş gün zarfında mükellefe tebliği lâzımdır. Mükellef bu tebliği aldığı tarihten itibaren on gün içinde tetkiki itiraz komisyonu nezdinde müdafaasını yazı ile yapar.

MADDE 16 — Tetkiki itiraz komisyonlarının kararları katidir. Ancak verginin ihtilâflı kısmın, yüz liradan fazla bir miktara baliğ ise bu kararlar kabili temyizdir.

Temyiz

MADDE 17 — Mükellefler tetkiki itiraz komisyonları tarafından verilen kararların kendilerine tebliğini ve malmemurları da bu kararların kendilerine teslimini takip eden günden itibaren on beş gün içinde temyizen tetkiki ni isteyebilirler. Temyiz istidaları alâkadar varidat dairesine pulsuz bir makbuz mukabilinde verilir. Bu daireler temyiz istidalarını aldıktan sonra vilâyetlerde varidat müdürleri, kazalarda en büyük malmemurları vasıtasile Temyiz komisyonuna gönderirler. İstidaların doğruca Temyiz komisyonuna verilmesi veya taahhütlü olarak posta ile gönderilmesi de caizdir.

MADDE 15 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 16 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17 — Aynen kabul edilmiştir.

Kayıt işleri

MADDE 13 — Smaî müesseseler, sigorta şirketleri, banka ve bankerler her sene kânunusani iptidasından itibaren, mahallinin en büyük varidat memuru tarafından tasdik edilmiş bir muamele vergisi defteri tutmağa ve vergi mevzuuna giren mevat ve muamelâtı bunlar için tahakkuk ettirilmesi lâzım vergileri bu deftere günü gününe kayde mecburdurlar. İcabi halinde tasdik edilmek şartile bu defterler taaddüt ettirilebilir. Bu defterler ve muhteviyatına ait evrakı müsbitenin tahakkuk müruru zamanı müddetince saklanması ve talep halinde alâkadar memur ve müfettişlere gösterilmesi mecburidir.

MADDE 14 — Muamele vergisi mükellefiyetine dahil olupta :

A) Musaddak muamele vergisi defteri tutulmadığı takdirde vergi resen tarh ve bir misil zam ile tahakkuk ettirilir.

B) Muamelesi deftere noksan geçirildiği halde noksan geçirildiği anlaşılan miktara ait vergi bir misil zam ile tahakkuk ettirilir.

C) Beyannamesi vaktinde verilmediği takdirde muamele defteri musaddak ve ihtiyaca salih ise ona istinaden tarhiyat yapılp buna %20 zammolunur. Defteri ihtiyaca salih değilse vergi bir misil zammile resen tahakkuk ettirilir.

D) Beyanname vaktinde verildiği halde, noksan gösterildiği halde beyannamedeki noksan,

MADDE 18 — Temyiz talebi, tahsilâtı tehir etmez. Ancak temyiz talebinde: Tahriren istenilmiş olmak ve tarhedilen vergi miktarınca, para veya Hazine bonusu veya tahvilâtı, yahut banka mektûbu teminatı gösterilmek şartile temyiz komisyonunca, tahsilâtın tehirine karar verilir.

Tehir talepleri her işe tercihan karar altına alınır.

MADDE 19 — Muamele vergisinin itiraz ve temyiz tetkikatında, kazanç vergisi itiraz ve temyiz tetkiklerinde cari şekil ve hükümler tatbik olunur.

Kayıt işleri

MADDE 20 — Smaî müesseseler sigorta şirketleri, banka ve bangerler her sene kânunusani iptidasından itibaren mahallinin en büyük varidat memuru tarafından tasdik edilmiş bir muamele defteri ile, smaî müesseseler iptidaî maddeler alım ve sarf hareketlerini gösterir ayrı bir defter tutmağa ve vergi mevzuuna giren mevat ve mamulâtı bunlar için tahakkuk ettirilmesi lâzım vergileri muamele defterine günü gününe kayde mecburdurlar. İcabi halinde tasdik edilmek şartile bu defterler taaddüt ettirilebilir. Bu defterlerin ve muhteviyatına ait evrakı müsbitenin tahakkuk müruru zamanı müddetince saklanması ve talep halinde alâkalı memur ve müfettişlere gösterilmesi mecburi olduğu gibi diğer alış veriş yaptığı müesseselerde verginin tahakkukuna medar olacak cihetlere ait evrak, vesika ve defterlerini irae etmekle mükelleftir.

MADDE 21 — Birinci maddenin A ve B fıkralarında yazılı muamele vergisi mükellefiyetine dahil olupta :

A - Bu kanuna göre tutulması lâzım defterler tutulmadığı takdirde vergi resen tarh ve bir misil zam ile tahakkuk ettirilir.

B - Muamelesi deftere noksan geçirildiği halde noksan geçirildiği anlaşılan miktara ait vergi bir misil zam ile tahakkuk ettirilir.

C - Beyannamesi vaktinde verilmediği takdirde muamele defteri tasdikli ve ihticaca salih ise ona istinaden tarhiyat yapılp buna % 20 zammolunur.

D - Tasdikli ve ihticaca salih defterlerindeki kayıtlara nazaran muamelesi beyannamede

MADDE 18 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 19 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 21 — Aynen kabul edilmiştir.

A - Aynen

B - Aynen

C - Aynen

D - Aynen

muamele defteri kayıtlarına göre tesbit ve tas-
hah edilebilirse noksan gösterilen miktar ta-
hakkuk ettirilip buna % 20 nisbetinde zam ya-
pılır. Defteri kaydine göre noksan tesbit edile-
mezse noksanı bir misil zammile resen tahakkuk
ettirilir.

E) Defter ve muamelelere ait olup saklan-
ması lâzımgelen defter ve vesikalar ibraz veya
muhafaza edilmediği takdirde vergi resen takdir
suretile tarh ve bir misil zammolunur.

F) Hilâfı hakikat vesikalar tanzim olunduğu
halde vergi resen tarholunur ve hâsıl olan far-
ka bir misli fazlası zammolunur .

Varidat idarelerince; resen ve ikmalen ta-
hakkuk ettirilecek vergi usulen mükelleflere teb-
liğ olunur. Tebellüğ tarihinden itibaren alâka-
darların itiraz mercileri nezdinde ve müddeti
zarfında itiraz hakları vardır.

noksan gösterilenlerin noksan gösterdikleri mik-
tara ait vergi % 20 zam ile tahakkuk ettirilir.

E - Bu kanuna göre tutulması lâzım defterle-
rin muhteviyatına ait evrakı müsbitisini ibraz
ve muhafaza etmeyen müesseselerin vergisi bir
misil zam ile resen tahakkuk ettirilir.

F - Hilâfı hakikat vesikalar tanzim olunduğu
halde vergi resen tarholunur ve hâsıl olan far-
ka bir misil zammolunur.

Yukarıki fıkralarda yazılı resen yapılacak
vergi tarhiyatı mahallinin en büyük varidat
memurunun veya tevkil edeceği zatin reisiği al-
tında bulunan yerlerde, hesap mütehasısı bu-
lunmayan yerlerde, tahakkuk memuru ile - var-
sa müseccel mesleki teşekküller yoksa - ticaret
odaları, o da bulunmazsa belediyeler tarafından
seçilecek ihtisas sahibi bir azadan mürekkep he-
yet tarafından yapılır.

MADDE 15 — Gümrüklerden ithal olunan
eşyaya ait vergiyi ketmedenlerin vergisine nok-
san gösterilen miktarın bir misli fazlası zam-
molunur.

MADDE 22 — 11 inci madde mucibince ta-
hakkuk ettirilip ihtilâflı matraha ait olmasından
dolayı tahsil olunmayan ve mal gümrükten geç-
tikten sonra tahakkuk ettirilen vergi katileştiği
takdirde bir misil zam ile istifa olunur.

Kambiyo temevvüçlerinden dolayı beyan ile
tahakkuk arasında husule gelecek farklar bu
hükme tâbi değildir.

E - Aynen

F - Aynen

Yukarıki fıkralarda yazılı resen yapılacak tarhiyatta matrahlar, hesap mütehasısının kullanıldığı vilâyetlerde en büyük malmemurunun veya tevkil edeceği memurun reisliği altında bu mütehasıslardan birile mükellefin mensup olduğu müseccel meslekî teşekküller tarafından ve bu teşekküllerin bulunmadığı yerlerde ticaret odalarınınca ve bu da yoksa belediyelerce kendi azalarından veya hariçten seçilecek iki vukuf ehlinen kurulan dört kişilik bir heyet tarafından tayin olunur.

Hesap mütehasısları bulunmayan vilâyet merkezlerinde mütehasısların yerine bu heyetlerde varidat müdürü veya tevkil edeceği memur bulunur.

Kazalarda bu heyetler en büyük malmemurunun veya vekilinin reisliği altında varidat memuru ve biri meslekî teşekküllerden, yoksa belediyeden ve diğeri ticaret odası tarafından, ticaret odası da yoksa her ikisi de yukarıki fıkrada gösterildiği surette belediye tarafından seçilmiş iki aza ile kurulur.

Meslekî teşekküller ve belediye ve ticaret odaları buldukları mahallin en büyük malmemurunun işarı üzerine vukuf ehlini ve bunların sayısı kadar da yedek azayı seçerler.

MADDE 22 — Aynen kabul edilmiştir.

Verginin tahsili

MADDE 16 — Sigorta şirketlerle banka ve bankerler her ay içinde tahakkuk ettirdikleri vergiyi ertesi ayın 15 inci günü akşamına kadar ;

Sınaî müesseseler, her ay için tahakkuk ettirilen vergiyi taallük ettiği ayı takip eden ay sonuncu haftasında birinci taksitini ve onu takip eden ayın sonuncu haftasında ikinci taksitini ödemeye mecburdurlar.

Mamulâtını veresiye satmış olduğunu ispat eden müesseselerin vergisi biri taallük ettiği ayı takip eden üçüncü ayın son haftasında, diğeri dördüncü ayın son haftasında olmak üzere iki taksitte alınır. Tediyesi teahhur eden veya tecil olunan taksitler % 10 zam ile tahsil olunur. İthalât maddelerinin muamele vergisi, eşyanın gümrüklerden çıkarılmadan evvel verilmesi lâzımdır. Banka teminatı verenlerden verginin tahsili bir ay tecil olunabilir.

MADDE 17 — Muamele defteri tutulmamış veya matlup vesaik ibraz edilememiş olmasından dolayı resen yapılan tarhiyata ait muamele vergileri ile ihbar veya tetkik neticesinde defter, beyanname veya vesaik noksanından mütevellit olarak yeniden tahakkuk ettirilen vergiler itiraz müddetinin mürurundan veya tetkiki itiraz komisyonu kararından itibaren bir ay zarfında zamaimi ile beraber tahsil olunur.

Cezaî hükümler

MADDE 18 — Salâhiyettar memurlara muamele vergisi defterlerini ve evrakı müsbitelerini ibraz etmekten imtina eden mükelleflere sulh mahkemelerince 100 - 200 liraya kadar hafif para cezası hükmolunur.

MADDE 19 — Bu kanunla uhdelerine mevdu vazifeleri sui istimal eden memurlarla, tetkik heyeti ve tetkiki itiraz komisyonları azası hakkında türk ceza kanunu hükümleri tatbik olunur ve bunlardan vazifeleri dolayısıyla mutali olacakları ticarî sırları ifşa ettiği hükmen sabit olanlar 100 liradan 500 liraya kadar para cezası ile beraber bir haftadan aşağı olmak üzere hapis ile tecziye olunur.

Verginin tahsili

MADDE 23 — Sigorta şirketlerle banka ve bankerler her ay için tahakkuk ettirilen vergiyi ertesi ayın on beşinci günü akşamına kadar ödeğe mecburdurlar. Sınaî müesseseler her ay için tahakkuk ettirilen vergiyi tahakkuku takip eden aydan itibaren iki müsavi taksitte ve iki ayda tediye ederler.

Mamulâtını veresiye satmış olduğunu ispat eden müesseselerin vergisi biri taallük ettiği ayı takip eyleyen üçüncü ay içinde, diğeri dördüncü ay içinde olmak üzere iki taksitte alınır.

Gününde verilmeyen taksitler % 10 zam ile tahsil olunur.

MADDE 24 — İthalât maddelerinin muamele vergisi, eşya gümrüklerden çıkarılmadan evvel alınır. Banka teminatı verenlerden verginin tahsili bir ay tecil olunur. 1499 numaralı kanunun 13 üncü maddesinde yazılı hallerde muamele vergisinin tecili de aynı hükme tâbidir.

MADDE 25 — Resen veya ikmalen yahut ihbar veya tetkik neticesinde tarhedilen vergiler ve zamları katileştiği tarihten itibaren bir ay içinde tahsil olunur.

MADDE 26 — Bu kanunda yazılı olan vergi ve zamlarını ve para cezalarını miadında vermeyenler hakkında tahsili emval kanunu hükümleri tatbik olunur.

Müruru zaman

MADDE 27 — Vergiye esas olan muamelelerin yapıldığı malî yılın sonundan itibaren her hangi sebeple olursa olsun üç yıl içinde tarh ve tahakkuk ettirilmeyen ve tarhedilip te katiyet kesbettiği malî yılı takip eden malî yıldan itibaren beş yıl içinde tahsil olunmayan vergiler müruru zamana uğrar. Ecnebi memleketlerde bulunanlar için tahsil müruru zamanı on se nedir.

MADDE 23 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 24 — İthalât maddelerinin muamele vergisi eşya gümrüklerden çıkarılmadan evvel alınır. Hükûmetçe kabul edilecek bankalardan birisi tarafından teminat verenlerden verginin tahsili bir ay tecil olunur. 1499 numaralı kanunun 13 üncü maddesinde yazılı hallerde muamele vergisinin tecili de aynı hükme tâbidir.

MADDE 25 — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 26 — Aynen kabul edilmiştir.

Muhtelit encümenin 27 nci maddesi tayyedilmiştir.

Cezaî hükümler

MADDE 28 — Salâhiyetli memurlara bu kanun mucibince ibrazı lâzımgelen defter, evrak ve vesikaları ibraz etmekten imtina edenler hakkında sulh mahkemelerince 25 liradan aşağı olmamak üzere hafif para cezası hükmolunur.

MADDE 29 — Vergi tarhı hususunda vazifeli olan memurlar, resen takdir heyetleri, itiraz komisyonları ve ekisperler heyeti aza ve reisleri yaptıkları vazife dolayısıyla öğrendikleri sırları ifşa edemezler. Hilâfına hareket edenler türk ceza kanununun 198 inci maddesine göre ceza görürler. Bunlardan cürümleri tekerür edenler bir daha Devlet hizmetinde kullanılmazlar.

MADDE 30 — Maliye memurları mükelleflerin hususî hesap hizmetlerini ve yazı işlerini ifşa edemezler. Yapanlar memuriyet vazifelerini suiistimal etmiş sayılırlar.

MADDE 31 — Verilen vazifeleri yapmayan memurlar ile resen takdir heyetleri itiraz komisyonları ve ekisperler heyeti aza ve reisleri ve 29 ve 30 uncu maddede yazılı cürmü işleyenler hakkında memurin muhakemat kanununa tâbi olmaksızın takibat yapılır.

Müteferrik hükümler

MADDE 32 — Vefat, tasfiye, fesih ve iflâs hallerile, defterlerin türkçe tutulması, komisyon ve heyetlerin nisabı, akraba işleri, devamsızlık, bulunmayan azaya vekâlet hususlarında, kazanç kanununda yazılı hükümler muamele vergisi için de aynen tatbik olunur.

MADDE 33 — Yanmak, su basmak gibi mücbir sebepler yüzünden mahvolan sigortasız sınaî müesseselerin buna tekaddüm eden yıl için tahakkuk ettirilmiş olan vergilerinden, henüz tahsil edilmemiş olanlar Maliye vekâletince terkin olunur.

MADDE 34 — Muamele vergisi hakkındaki 21 - VII - 1931 ve 29 - V - 1932 tarihli ve 1860 ve 1995 numaralı kanunlar mülğadır.

MADDE 20 — Bu kanunda yazılı olan vergi ve zamaimi ve para cezaları tahsili emval kanununa tevfikân tahsil olunur.

MADDE 21 — Tahakkuk mururu zamanı, verginin tahakkuk ettiği malî seneyi takip eden seneden itibaren üç senedir. Tahakkuk ettiği seneyi takip eden malî seneden itibaren beş sene zarfında tahsil edilmeyen vergiler müruru zamana uğrar.

MADDE 22 — Muamele vergisi hakkındaki 21 - VII - 931 ve 29 - V - 933 tarihli ve 1860, 1995 numaralı kanunlar hükümleri mülğadır.

MADDE 27 — 28 inci madde 27 nci madde olarak kabul edilmiştir.

MADDE 28 — 29 uncu madde 28 inci madde olarak kabul edilmiştir.

MADDE 29 — 30 uncu madde 29 uncu madde olarak kabul edilmiştir.

MADDE 30 — 31 inci madde 30 uncu madde olarak kabul edilmiştir.

MADDE 31 — 32 nci madde 31 inci madde olarak kabul edilmiştir.

MADDE 32 — 33 üncü madde 32 nci madde olarak kabul edilmiştir.

MADDE 33 — 34 üncü madde 33 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Muvakkat madde

MUVAKKAT MADDE — Bu kanun hükümlerine göre yeniden vergi ile mükellef olmaları lâzımgelen kimseler, kanunun meriyetinden itibaren 15 gün zarfında muamele vergisi defterlerini tasdik ettirmeğe ve muamelelerini bu deftere geçirmeğe mecburdurlar.

Bu kanun hükümlerine göre yeniden vergi ile mükellef olmaları lâzımgelen kimseler, kanunun meriyetinden itibaren on beş gün zarfında muamele ve iptidai maddeler defterlerini tasdik ettirmeğe ve muamelelerini bu deftere geçirmeğe mecburdurlar.

MADDE 23 — Bu kanun 1 haziran 1934 tarihinden muteberdir.

MADDE 35 — Bu kanun 1 haziran 1934 tarihinden muteberdir.

MADDE 24 — Bu kanunun hükümlerini icraya Adliye, Dahiliye, Maliye ve İktisat vekilleri memurdur.

MADDE 36 — Bu kanun hükümlerini icraya Adliye, Dahiliye, Maliye, İktisat ve Gümrük ve inhisarlar vekilleri memurdur.

21 - III - 1934

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>İsmet</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>Zekâi</i>
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Dr. T. Rüştü</i>	<i>Fuat</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
	<i>Ali</i>	
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. Refik</i>	<i>Ali Rana</i>	<i>Muhlis</i>

BİRİNCİ MUVAKKAT MADDE — Muhtelit encümenin muvakkat maddesi aynen kabul edilmiştir.

İKİNCİ MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun neşrinden mukaddem zamana ait olarak tahakkuk etmiş olan vergiler bu kanunun hükümleri dairesinde tahsil olunacağı gibi tahakkuk etmemiş olanlar da bu kanuna göre tahakkuk ettirilerek tahsil edilir.

MADDE 34 — 35 inci madde 34 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

MADDE 35 — 36 ncı madde 35 inci madde olarak kabul edilmiştir.

[Hükûmetin teklifine merbut cetvel]

Muamele vergisi kanununa bağlı iptidai maddeler tenzilât cetveli

1 - Maden işleyen sanayi		Yüzde		Yüzde
A) Demir sanayii:			4 - Eleksiz un fab. [1]	10
1 - Dökümhaneler	25		5 - Hem un hem makarna yapan fab. [2]	10
2 - Demir tel fabrikaları	25		6 - Şehriye fabrikaları	10
3 - Çivi ve toplu iğne fab.	25		7 - Çikolata »	10
4 - Nal, nalça ve mih »	25		6 - Dokuma sanayii:	
5 - Demir eşya »	25		1 - İpek çekmehaneleri fab.	20
6 - Demir karyola »	25		2 - Pamuk ipliği fabrikaları	20
7 - Demir fırır »	25		3 - Yünlü dokuma »	15
8 - Bahri inşaat »	20		4 - Kaput bezi ve alaca dokuma fab.	15
9 - Cıvata ve perçin »	20		5 - Havlu, peştemal ve sair dokuma fab.	15
10 - Demir terazi »	20		6 - Trikotaj jarse fab.	15
B) Demir sanayiinden gayri maden işleyen:			7 - Yünlü fanile »	15
11 - Bakır kap fab.	25		8 - Pamuklu fanile »	15
12 - Kurkuş boru »	25		9 - » çorap »	15
13 - Bakır tel »	25		10 - Yün çorap »	15
14 - Teneke ve teneke kutu fab.	20		11 - Balık ağı »	15
15 - Sair madeni eşya »	20		12 - Şapka ve keçe »	15
16 - Kova ve galvanizli kova »	15		13 - Krepdöşin »	10
17 - Sair teraziler »	15		14 - Sair krep ve ipekli kumaşlar fab.	5
18 - Harf dökümü »	15		7 - Konfeksiyon sanayii:	
19 - Musluk »	10		1 - Hazır elbise fab.	20
2 - Toprak sanayii:			2 - Gömlek »	20
1 - Çini ve mozayik fabrikası	20		3 - Çuval »	20
3 - Tahta sanayii:			4 - Makara ve yumak fab.	20
1 - İncir kasaları ve kutuları fab.	25		8 - Kâğıt ve teferruatı sanayii:	
2 - Üzüm kutuları ve sandıkları »	25		1 - Kese kâğıdı fab.	25
3 - Ahşap bahri inşaat »	15		2 - Zarf ve defter fab.	15
4 - Doğrama marangoz ve mobilya »	15		3 - Mukavva kutu »	10
5 - Ahşap araba imalâtı »	15		9 - Deri sanayii:	
4 - Kimya sanayii:			1 - Kösele ve vaketa fab.	15
1 - İtiryat fab.	20		2 - Meşin ve sahtiyan »	10
2 - Hamızı karbon ve müvellidülhumu- za fabrikası	20		3 - Kundura »	10
3 - Dibagat hulâsaları fab.	20		4 - Deriden mamul sair eşya imalâthane	10
4 - Çivit ve boya »	20		10 - Müteferrik sanayi:	
5 - Asfalt »	15		1 - Kablo fab.	15
6 - Tıbbi pamuk »	10		2 - Pil ve ampulâtör fab.	15
7 - Her nevi sabun »	10		3 - Sırma ve klaptan »	15
5 - Gıda maddeleri:			4 - Sepet »	10
1 - Konserve ve sucuk fab.	20		5 - Soğuk hava ve buz »	5
2 - Glikoz »	20			
3 - Bisküit »	15			

[1] (Kepek için tenzilât yoktur.)

[2] Yalnız un kıymetinden.